



Republica Moldova

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE

DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 77g/2017

privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din articolul
74/1 alin. (1) și (4) din Codul contravențional al Republicii Moldova
(*privarea de dreptul de a desfășura o anumită activitate*)

CHIȘINĂU

27 iunie 2017

Curtea Constituțională, statuând în componența:

DI Tudor PANȚÎRU, *președinte*,
DI Aurel BĂIEȘU,
DI Igor DOLEA,
Dna Victoria IFTODI,
DI Victor POPA,
DI Veaceslav ZAPOROJAN, *judcători*,
cu participarea dlui Dumitru Avornic, *grefier*,

Având în vedere sesizarea depusă la 5 iunie 2017,
Înregistrată la aceeași dată,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând la 27 iunie 2017 în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

ÎN FAPT

1. La originea cauzei se află excepția de neconstituționalitate a textului „*cu sau fără privarea, în toate cazurile, de dreptul de a desfășura o anumită activitate pe un termen de la 3 luni la un an*” din alineatele (1) și (4) ale articolului 74/1 din Codul contravențional al Republicii Moldova nr. 218-XVI din 24 octombrie 2008, ridicată de Iurii Briceag, parte în dosarul nr. 4-381/17, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani.

2. Excepția de neconstituționalitate a fost depusă la Curtea Constituțională la 5 iunie 2017 de către judecătorul Silvia Gîrbu din cadrul Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, în temeiul articolului 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituție, astfel cum a fost interpretat prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016, precum și al Regulamentului privind procedura de examinare a sesizărilor depuse la Curtea Constituțională.

A. Circumstanțele litigiului principal

3. La 21 iulie 2016, în cadrul examinării unei plângeri, Iurii Briceag, șeful Inspectoratului de Poliție Cahul a solicitat de la directorul instituției medico-sanitare publice Centrul de Sănătate Cahul informații despre starea de sănătate a unei persoane. La 9 august 2016, invocându-se *inter alia* informația prezentată de Centrul de Sănătate Cahul, a fost încetată examinarea plângerii în cauză.

4. La 16 septembrie 2016, Direcția de Inspectare a Efectivului a Inspectoratului General de Poliție a sesizat Centrul Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal asupra faptului că angajații din

cadrul Inspectoratului de Poliție Cahul au solicitat neîntemeiat de la Centrul de Sănătate Cahul informații despre starea de sănătate a unei persoane.

5. Prin decizia Centrului Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal nr. 237 din 27 octombrie 2016 a fost constatat faptul că prin solicitarea informației despre starea de sănătate a unei persoane Inspectoratul de Poliție Cahul a încălcat Legea cu privire la protecția datelor cu caracter personal. Totodată, prin aceeași decizie a fost dispusă încetarea imediată a prelucrării datelor, distrugerea datelor obținute, informarea terților etc.

6. La 23 februarie 2017, agentul constatator din cadrul Centrului Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal a întocmit în privința lui Iurii Briceag un proces-verbal cu privire la săvârșirea contravențiilor prevăzute de art. 74/1 alineatele (1) și (4) din Codul contravențional. Cauza contravențională a fost remisă spre examinare Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani.

7. La 18 mai 2017, prin intermediul cancelariei judecătorei, Iurii Briceag a depus o cerere, prin care a solicitat ridicarea excepției de neconstituționalitate a textului „*cu sau fără privarea, în toate cazurile, de dreptul de a desfășura o anumită activitate pe un termen de la 3 luni la un an*” din alineatele (1) și (4) ale articolului 74/1 din Codul contravențional.

8. Prin încheierea din 29 mai 2017, instanța de judecată a dispus ridicarea excepției de neconstituționalitate și transmiterea sesizării Curții Constituționale pentru soluționare.

B. Legislația pertinentă

9. Prevederile relevante ale Constituției (republicată în M.O., 2016, nr.78, art. 140) sunt următoarele:

Articolul 1 Statul Republica Moldova

„[...]”

(3) Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sunt garantate.”

Articolul 20 Accesul liber la justiție

„(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nici o lege nu poate îngrădi accesul la justiție.”

10. Prevederile relevante ale Codului contravențional al Republicii Moldova nr. 218-XVI din 24 octombrie 2008 (republicat în M.O., 2017, nr.78-84, art.100) sunt următoarele:

Articolul 16

Răspunderea contravențională a persoanei fizice

„(1) Este pasibilă de răspundere contravențională persoana fizică responsabilă care, în momentul săvârșirii contravenției, are împlinită vârsta de 18 ani.

(2) Persoana fizică cu vârsta între 16 și 18 ani este pasibilă de răspundere contravențională pentru săvârșirea faptelor prevăzute la art.69 alin.(1), art.78, 85, 87, art.88 alin.(1), art.89, art.91 alin.(1), art.104, 105, 203, art.204 alin.(1), (2) și (3), art.228–245, 336, 342, 352–357, 363, 365, art.366 alin.(1), art.367, 368, 370, art.372 alin.(2).

(3) În cazul minorului care a săvârșit o faptă ce se încadrează în dispoziția normei din partea specială a cărții întâi, agentul constator, procurorul sau instanța de judecată expediază materialele cauzei contravenționale autorității administrației publice locale pentru problemele minorilor. La demersul agentului constator, instanța de judecată poate aplica față de minor măsuri de constrângere cu caracter educativ conform art.104 din Codul penal.

(4) Pentru săvârșirea contravențiilor în afara exercitării atribuțiilor de serviciu, militarii răspund contravențional conform dispozițiilor generale.

[Alin.(5) art.16 abrogat prin Legea nr.196 din 28.07.2016, în vigoare 16.09.2016]

(6) Persoana cu funcție de răspundere (persoană căreia, într-o întreprindere, instituție, organizație, indiferent de tipul de proprietate și forma juridică de organizare, într-o autoritate publică centrală sau locală, i se acordă, permanent sau provizoriu, prin lege, prin numire, alegere sau în virtutea unei însărcinări, anumite drepturi și obligații în vederea exercitării funcțiilor autorității publice sau a acțiunilor administrative de dispoziție, organizatorice ori economice) este pasibilă de răspundere contravențională pentru săvârșirea unei fapte prevăzute de prezentul cod în cazul:

- a) folosirii intenționate a atribuțiilor sale contrar obligațiilor de serviciu;
- b) depășirii vădite a drepturilor și atribuțiilor acordate prin lege;
- c) neîndeplinirii sau îndeplinirii necorespunzătoare a obligațiilor de serviciu.

(7) În lipsa condițiilor enunțate la alin.(6), persoana cu funcție de răspundere vinovată de săvârșirea unei contravenții răspunde conform dispozițiilor generale.”

Articolul 32

Sanctiunea contravențională

„(1) Sanctiunea contravențională este o măsură de constrângere statală și un mijloc de corectare și reeducare ce se aplică, în numele legii, persoanei care a săvârșit o contravenție.

(2) Sanctiunile contravenționale aplicabile persoanei fizice sunt:

[...]

c) privarea de dreptul de a desfășura o anumită activitate;

d) privarea de dreptul de a deține anumite funcții;

[...]

(3) Privarea de dreptul de a desfășura o anumită activitate, privarea de dreptul de a deține anumite funcții și punctele de penalizare pot fi aplicate și ca sancțiuni complementare.”

Articolul 35

Privarea de dreptul de a desfășura o anumită activitate.

Privarea de dreptul de a deține anumite funcții

„(1) Privarea de dreptul de a desfășura o anumită activitate constă în interzicerea temporară persoanei fizice de a desfășura o anumită activitate. Sancțiunea privării de dreptul de a desfășura o anumită activitate poate fi aplicată în cazul în care activitatea a fost folosită la săvârșirea contravenției sau în cazul în care contravenția reprezintă o încălcare a regulilor de desfășurare a acestei activități.

[Alin.(2) art.35 abrogat prin Legea nr.208 din 17.11.2016, în vigoare 16.03.2017]

(3) Privarea de dreptul de a desfășura anumită activitate sau privarea de dreptul de a deține anumite funcții poate fi aplicată de instanța de judecată pentru un termen de la 3 luni la un an. Această sancțiune se aplică în cazurile în care, ținând cont de caracterul contravențiilor comise de persoana vinovată, legea declară ca fiind inadmisibilă desfășurarea unei anumite activități sau deținerea unei anumite funcții de către aceasta.

[Alin.(4) art.35 abrogat prin Legea nr.208 din 17.11.2016, în vigoare 16.03.2017]”

Articolul 74/1

Prelucrarea datelor cu caracter personal cu încălcarea legislației privind protecția datelor cu caracter personal

[în redacția anterioară Legii nr. 208 din 17 noiembrie 2016]

„(1) Nerespectarea cerințelor față de asigurarea securității datelor cu caracter personal la prelucrarea lor în cadrul sistemelor informaționale de date cu caracter personal

se sancționează cu amendă de 150 de unități convenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 150 la 300 de unități convenționale aplicată persoanei cu funcție de răspundere, cu amendă de la 200 la 500 de unități convenționale aplicată persoanei juridice **cu sau fără privarea, în toate cazurile, de dreptul de a desfășura o anumită activitate pe un termen de la 3 luni la un an.**

[...]

(4) Încălcarea regulilor de stocare și utilizare a datelor cu caracter personal

se sancționează cu amendă de 150 de unități convenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 150 la 300 de unități convenționale aplicată persoanei cu funcție de răspundere, cu amendă de la 200 la 500 de unități convenționale aplicată persoanei juridice **cu sau fără privarea, în toate cazurile, de dreptul de a desfășura o anumită activitate pe un termen de la 3 luni la un an.**

[...]”

Articolul 74/1

Prelucrarea datelor cu caracter personal cu încălcarea legislației privind protecția datelor cu caracter personal *[în redacția actuală]*

„(1) Nerespectarea cerințelor față de asigurarea securității datelor cu caracter personal la prelucrarea lor în cadrul sistemelor informaționale de date cu caracter personal

se sancționează cu amendă de la 60 la 90 de unități convenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 90 la 180 de unități convenționale aplicată persoanei cu funcție de răspundere, cu amendă de la 120 la 300 de unități convenționale aplicată persoanei juridice **cu sau fără privarea, în toate cazurile, de dreptul de a desfășura o anumită activitate pe un termen de la 3 luni la un an.**

[...]

(4) Încălcarea regulilor de stocare și utilizare a datelor cu caracter personal

se sancționează cu amendă de la 60 la 90 de unități convenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 90 la 180 de unități convenționale aplicată persoanei cu funcție de răspundere, cu amendă de la 120 la 300 de unități convenționale aplicată persoanei juridice **cu sau fără privarea, în toate cazurile, de dreptul de a desfășura o anumită activitate pe un termen de la 3 luni la un an.**

[...]”

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului excepției de neconstituționalitate

11. În motivarea excepției de neconstituționalitate, autorul a susținut că sancțiunea contravențională „privarea de dreptul de a desfășura o anumită activitate”, prevăzută de art. 74/1 alin. (1) și (4) din Codul contravențional, nu poate fi aplicată persoanei cu funcție de răspundere, deoarece art. 35 alin. (1) din Codul contravențional stabilește că această sancțiune poate fi aplicată doar persoanei fizice.

12. În acest context, autorul excepției menționează că prin includerea persoanei cu funcție de răspundere în calitate de subiect al contravenției menționate legiuitorul urma să introducă sancțiunea „privarea de dreptul de a deține anumite funcții”. Prin urmare, autorul consideră că prin aplicarea sancțiunii „privarea de dreptul de a desfășura o anumită activitate” în privința persoanei cu funcție de răspundere instanțele de judecată aplică prin analogie legea contravențională, contrar dispozițiilor articolelor 1 alin. (3), 20 și 54 alin. (4) din Constituție.

B. Aprecierea Curții

13. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

14. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în speță a Codului contravențional, ține de competența Curții Constituționale.

15. Curtea constată că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate, fiind ridicată de către Iurii Briceag, parte în dosarul nr. 4-381/17, aflat pe rolul Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani, este formulată de subiectul abilitat cu acest drept, în temeiul articolului 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituție, astfel cum a fost interpretat prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016.

16. Curtea reiterează că prerogativa de a soluționa excepțiile de neconstituționalitate, cu care a fost învestită prin articolul 135 alin.(1) lit. g) din Constituție, presupune stabilirea corelației dintre normele legislative și textul Constituției, ținând cont de principiul supremației acesteia și de pertinența prevederilor contestate pentru soluționarea litigiului principal în instanțele de judecată.

17. Curtea observă că autorul excepției solicită controlul constituționalității textului *„cu sau fără privarea, în toate cazurile, de dreptul de a desfășura o anumită activitate pe un termen de la 3 luni la un an”* din alineatele (1) și (4) ale articolului 74/1 din Codul contravențional, invocând încălcarea articolelor 1 alin. (3), 20 și 54 alin.(4) din Constituție.

18. Curtea reține că dispozițiile art. 1 alin. (3) din Constituție comportă un caracter generic, constituie imperative de ordin general-obligatoriu, stau la baza oricăror reglementări și nu pot constitui repere individuale și separate, iar prevederile articolului 54 din Constituție nu au o semnificație autonomă și urmează a fi aplicate în combinație cu normele constituționale care garantează un drept fundamental.

19. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea constată că autorul excepției susține, în esență, că dispozițiile legale contestate nu pot fi aplicate în privința persoanei cu funcție de răspundere.

20. În acest context, Curtea observă că, în conformitate cu prevederile art. 35 din Codul contravențional, privarea de dreptul de a desfășura o anumită activitate constă în interzicerea temporară persoanei fizice de a desfășura o anumită activitate.

21. Astfel, Curtea relevă că dispozițiile articolului 16 din același cod, sub denumirea marginală *„Răspunderea contravențională a persoanei fizice”*, încorporează în noțiunea de persoană fizică atât persoana fizică care a împlinit vârsta de 18 ani [alin. (1)], persoana fizică cu vârsta cuprinsă între 16 și 18 ani [alin. (2)], minorii [alin. (3)], militarii [alin. (4)], cât și *persoana cu funcție de răspundere* [alin. (6)].

22. În același timp, Curtea constată că din prevederile tezei a doua a art. 35 din Codul contravențional reiese că sancțiunea sub forma privării de dreptul de a desfășura o anumită activitate poate fi aplicată în două cazuri:

„1) în cazul în care activitatea **a fost folosită** la săvârșirea contravenției, sau

2) în cazul în care contravenția reprezintă **o încălcare a regulilor** de desfășurare a acestei activități.”

23. Așadar, Curtea menționează că, deși sancțiunea contravențională privarea de dreptul de a desfășura o anumită activitate se aplică persoanei, totuși legiuitorul nu a ținut să limiteze aplicarea acesteia în funcție de subiectul contravenției, ci din contra, sfera de aplicare a acestei sancțiuni depinde strict de raportarea faptei contravenționale la cele două cazuri menționate *supra* la art. 35 din Codul contravențional.

24. Astfel, Curtea reține că aplicarea sancțiunii contravenționale sub forma privării de dreptul de a desfășura o anumită activitate este condiționată de constatarea situațiilor menționate prin raportare la specificul contravenției imputate persoanei, iar aceste chestiuni urmează a fi apreciate de către instanța de judecată, care este singura autoritate competentă în cadrul procesului contravențional să judece cauzele contravenționale, în care agentul constator, procurorul propun aplicarea acestei sancțiuni [art. 396 alin. (1) pct. 1) lit. c) din Codul contravențional].

25. Prin urmare, Curtea nu poate reține critica de neconstituționalitate prin raportare la art. 20 din Constituție, care garantează oricărei persoane dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime, deoarece dispozițiile legale criticate nu îngădesc accesul liber la justiție al persoanelor interesate și nu contravin dreptului la un proces echitabil.

26. În lumina celor expuse, Curtea menționează că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate este nefondată și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, în temeiul articolului 26 alin. (1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, articolelor 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale și al pct. 28 lit. d) din Regulamentul privind procedura de examinare a sesizărilor depuse la Curtea Constituțională, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a textului „*cu sau fără* privarea, în toate cazurile, de dreptul de a desfășura o anumită activitate pe un termen de la 3 luni la

un an” din alineatele (1) și (4) ale articolului 74/1 din Codul contravențional al Republicii Moldova nr. 218-XVI din 24 octombrie 2008, ridicată de Iurii Briceag, parte în dosarul nr. 4-381/17, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă nici unei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Tudor PANȚÎRU

*Chișinău, 27 iunie 2017
DCC nr. 62
Dosarul nr. 77g/2017*